



**ELISABETH  
ENGELL  
JESSEN  
BIBELSKE  
MOTIVER  
HOS  
WILLIAM  
BLAKE**

ANIS

# Bibelske motiver hos William Blake

I know of no other Christianity and of no other  
Gospel than the liberty both of body & mind to  
exercise the Divine Arts of Imagination.

*(Jerusalem 77, E: 231)*

Elisabeth Engell Jessen  
Bibelske motiver hos William Blake

Forlaget ANIS  
København 2009

*Bibelske motiver hos William Blake*  
Elisabeth Engell Jessen

© Forfatteren og Forlaget ANIS, 2009

Bogen er sat med Garamond på Religionspædagogisk Center  
og trykt hos Specialtrykkeriet

ISBN-13: 978-87-7457-473-6

Forsideillustration: *Jerusalem The Emanation of The Giant Albion*, pl. 1,  
udgave E, ca. 1804-1820. 22,3 x 16,2 cm. Yale Center for British Art  
Omslag: *Mindgame*

Udgivet med støtte fra  
Direktør Einar Hansen og hustru fru Vera Hansens fond  
og Felix-fonden

Forlaget ANIS  
Frederiksberg Allé 10  
DK-1820 Frederiksberg C  
tlf. 3324 9250 – fax 3325 0607  
[www.anis.dk](http://www.anis.dk)

Oversigt over illustrationer 7

Forord 9

Indledning 11

- 1 En introduktion til William Blake 19
  - “The Outline” 19
  - Indeni 24
  - Det profetiske 30
  - Blake og romantikken 37
- 2 Bibeltraditionen bag Blake 47
  - Bibelen som tekst 48
  - Bibelen som billedbog 52
  - Diskussioner omkring Bibelen 59
- 3 “The Great Code of Art”  
– en bibelhermeneutik 67
  - Blake og Bibelen 70
  - En fjern, passiv Gud 72
  - Imagination og Logos 78
  - Imagination og skabelsesord 84
  - Imaginativ eksegese 89
- 4 En fortælling om omvendelse – *Illustrations of The Book of Job* 99
  - Blake og Jobs Bog 101
  - En gennemgang af *Illustrations of The Book of Job* 110
- 5 “Et fuldkommen galt digt kaldet Jerusalem” – tre motiver 169
  - “The terrors of Creation & Redemption & Judgment”.  
En introduktion til Jerusalem 173
  - En slags omvendelse 174
  - Værket Jerusalem 178

“Ah my Mary” 184  
Et korsfæstelsesbillede 197  
Det johannæiske venskab 212  
Omfavnelser 225

6 *Jerusalems* form og by 235

Jerusalem, Ezekiels Bog og Johannes' Åbenbaring 237  
Jerusalem og Åb 19,11-22,5 246  
Den besmykkede by 251  
Golgonooza som bibelsk by 258

Litteratur 287

Forkortelser 295

Navne- og emneregister 296

## Oversigt over illustrationer

1. "Thus did Job continually", *Illustrations of The Book of Job*, pl. 1, 1823-26. 18,3 x 15,0 cm. Robert N. Essicks samling. Side 113.
2. "When the Almighty was yet with me. When my Children were about me", *Illustrations of The Book of Job*, pl. 2, 1823-26. 19,9 x 15,2 cm. Robert N. Essicks samling. Side 116.
3. "Then went Satan forth from the presence of the Lord", *Illustrations of The Book of Job*, pl. 5, 1823-26. 19,9 x 15,1 cm. Robert N. Essicks samling. Side 124.
4. "With Dreams upon my bed thou scarest me & affrightest me with Visions", *Illustrations of The Book of Job*, pl. 11, 1823-26. 19,8 x 15,1 cm. Robert N. Essicks samling. Side 132.
5. "I am Young & ye are very Old wherefore I was afraid", *Illustrations of The Book of Job*, pl. 12, 1823-26. 20,1 x 15,2 cm. Robert N. Essicks samling. Side 139.
6. "Then the Lord answered Job out of the Whirlwind", *Illustrations of The Book of Job*, pl. 13, 1823-26. 19,8 x 15,1 cm. Robert N. Essicks samling. Side 141.
7. "When the Morning Stars Sang Together, & all the Sons of God shouted for joy", *Illustrations of The Book of Job*, pl. 14, 1823-26. 19,4 x 15,1 cm. Robert N. Essicks samling. Side 144.
8. "I have heard thee with the hearing of the Ear but now my Eye seeth thee", *Illustrations of The Book of Job*, pl. 17, 1823-26. 20,0 x 15,1 cm. Robert N. Essicks samling. Side 148.
9. "There were not found Women fair as the Daughters of Job in all the Land & their Father gave them Inheritance among their Brethren", *Illustrations of The Book of Job*, pl. 20, 1823-26. 20,1 x 15,2 cm. Robert N. Essicks samling. Side 157.
10. "So the Lord blessed the latter end of Job more than the beginning", *Illustrations of The Book of Job*, pl. 21, 1823-26. 19,8 x 14,9 cm. Robert N. Essicks samling. Side 161.
11. *Jerusalem The Emanation of The Giant Albion*, pl. 76, udgave E, ca. 1804-1820. 22,4 x 16,3 cm. Yale Center for British Art. Side 199.
12. *Jerusalem The Emanation of The Giant Albion*, pl. 1 (forsideillustration), udgave E, ca. 1804-1820. 22,3 x 16,2 cm. Yale Center for British Art. Side 226.
13. *Jerusalem The Emanation of The Giant Albion*, pl. 37, udgave E, ca. 1804-1820. 22,6 x 16,3 cm. Yale Center for British Art. Side 227.



## Forord

I 2007 bestemte jeg mig for at skrive mit speciale på universitetet om William Blake og hans brug af bibelske motiver – uden nogensinde at have læst et ord Blake, endside set et eneste af hans billeder. Mit eneste grundlag for denne beslutning var, at en højt respekteret højskolelærer i sin tid havde introduceret mig for navnet William Blake, at jeg ønskede at lære mere om engelsk litteratur, og at en prisopgave var blevet udskrevet fra Københavns Universitet om Blakes brug af bibelske motiver. Jeg kastede mig over stoffet – og syntes en måned senere, at det var den dumme beslutning, jeg nogensinde havde taget; det tog mig over en måned at læse *Jerusalem*, og billederne sagde mig mildt sagt ikke noget.

Langsomt blev jeg dog suget ind i stoffet, poesien og billederne åbnede sig for mig, og det gik op for mig, at hvis jeg angreb Blake fra mit eget hjørne, det teologiske, kunne jeg på samme tid stå på relativt fast grund og samtidig kaste mig ud på Blakes dybe vand, hvor man i den grad synes at miste fodfæstet som læser. Blake er nemlig altid åbenlyst grundet i et bibelsk sprog og et bibelsk landskab, som man som læser genkender, selvom det oftest er skrevet ind i en anden, umiddelbart mere kaotisk og fremmedartet sammenhæng. Derfor foreslår jeg, at det bibelske stof repræsenterer en måde at gå ind i Blakes værker på, som gør dem mere forståelige og i hvert fald en smule mindre fremmedartede. Hvis de bibelske koder hos Blake bliver identificeret, og deres betydningspotentiale bliver udforsket – i det hele taget: hvis de bliver anerkendt i deres fulde omfang – så giver de Blake-læseren et ståsted i læsningen af f.eks. langdigtet *Jerusalem* (berømt for sin utilgængelighed), som ikke blot er teologisk ønsketænkning; Blake bruger nemlig ikke bare på postmoderne vis de bibelske koder på lige fod med alle andre koder, men

lægger helt særligt og uomgængelig vægt på det bibelske. Sagt på en anden måde: det er overordentlig svært at komme uden om Bibelen hos Blake.

Da 2007 var 250-året for Blakes fødsel, blev dette især i den angelsaksiske verden fejret med udgivelser, konferencer og udstillinger. Der blev ikke gjort det store ud af året i Danmark, så denne bog er ment som en stilfærdig markering af dette jubilæum. Den er også ment som en påmindelse om, at Blake stadig læses, studeres og diskuteres, også på andre sprog end engelsk – og at nye læsere stadig kan nå at springe på. Det er mit håb, at bogen vil gøre det en smule lettere og mere attraktivt for andre også at begive sig ind i Blakes univers. For selvom det er hårdt arbejde, idet Blake stiller krav til den, der vil beskæftige sig med ham, er det også berigende, underholdende og helt særligt.

Denne bog er altså en omskrivning af min prisopgave fra Københavns Universitet 2007 til en mere alment tilgængelig udgivelse. Jeg har fjernet de fleste fodnoter ved at indarbejde de mere interessante i teksten og sløjfe de mindre interessante, forsøgt at gøre sproget mere læsbart og mindre teologisk indforstået og foretaget mindre korrektioner. Blake er dog notorisk svært tilgængelig og ofte selvmodsigende og uortodoks i udtrykket, og jeg har valgt ikke at forklare alt ud i det helt firkantede, men snarere lade nogle af de løse ender stå; parallelt med ønsket om klarhed i min egen fremstilling står nemlig ønsket om at lade Blake fremstå bare tilnærmelsesvis så flertydig og nuanceret, som han gør i sine værker. Jeg beklager, hvis det efterlader min teologiske hjemmebane uden de store klare teologiske konklusioner, men sådan har jeg valgt at lade det være. Det er mit formål med bogen at give et indblik i, hvordan Blake bruger de bibelske motiver i sine værker, ikke at placere ham på denne eller hin teologiske hylde.

Tak til Revd. Professor Christopher Rowland, Queen's College, Oxford, for fortsat inspiration og støtte, til Jakob Dalsgaard Clausen, Stefan Nordgaard Svendsen, Kristine Marstrand-Jørgensen og Henry Bainton for hjælp med alskens små og store ting, og særligt til Johannes Gregers Jensen og Maria Fruerlund Kamp, uden hvem jeg aldrig var blevet færdig i første omgang.

# Indledning

I give you the end of a golden string,  
Only wind it into a ball:  
It will lead you in at Heavens gate,  
Built in Jerusalems wall.  
(*Jerusalem* 77, E: 231)

Når man begynder at interessere sig for William Blake (1757-1827), går det hurtigt op for en, at der er adskillige William Blaker at vælge imellem. Legenderne omkring ham var allerede i hans samtid *legio*, og der synes kun at være føjet til mytologien med de mange populærkulturelle henvisninger i vor tid. Tag beretningen om, hvordan han spurgte den unge Catherine: “Har du medlidenhed mig?” “Ja”, lød svaret. “I så fald vil jeg gifte mig med dig”, sagde Blake, og gjorde det. Eller den om, hvordan han skulle have spist en dejlig middag sammen med profeterne Esajas og Ezekiel, affødt af en scene i Blakes *The Marriage of Heaven and Hell* (1790-93, herefter *The Marriage*). Tag Blakes egne beskrivelser af syner af træer fyldt med engle og Guds store ansigt i et vindue eller traveture langs Themsen sammen med Paulus. Spekulationerne omkring en mulig affære med Mary Wollstonecraft og omkring Blakes forbindelse med alle mulige former for religiøse sammenslutninger i Londons religiøse mosaik. Og senere: bandnavnene *The Doors* (der stammer fra Blakes berømte “If the doors of perception were cleansed every thing would appear to man as it is: infinite” (*The Marriage* 14, E: 39)) og det nye danske *The William Blakes*. 68’ernes begejstring over de nøgne skikkelser på Blakes billeder og frie sprog i hans poesi, Jim Jarmuschs syrede film *Dead Man* (1995), Tracy Chevaliers letbenede historiske roman *Burning Bright* (2007) og beatdigteren Allen Ginsbergs *Howl* (1956) (Roberts 2007: 95).

Og så endelig Wikipedia, der nu beskriver, hvordan Blake er den egentlige fader til den moderne *graphic novel*. Blake selv synes at være i fare for at forsvinde under alt dette, og man graver dybere og dybere i bunknen, og der synes blot at have hobet sig endnu mere op. Alle har deres egen Blake, og ligegyldigt hvem han er, er han aldrig rigtigt en del af etablerementet, hverken inden for teologien, litteraturhistorien eller billedkunsten.

Så hvad er overhovedet ræsonen for at vælge den teologiske Blake? At dømmes ud fra de populære referencer ikke meget – her er Blake oftest fremstillet som den revolutionære, anti-kirkelige, førromantiske digter, der besynger kvindens nøgenhed, skaber en *Bible of Hell* og gør ironisk grin med den gammeltestamentlige lovreligion og dens efterkommer, den hykleriske moralkristendom i Blakes samtid. Dette er dog kun den ene side af billedet. Den anden side viser os den Blake, der gennem hele sit liv udforsker brugen af bibelske motiver både i sin digtning og i sin billedkunst, som anvender Bibelens figurer, navne og steder i det, der kan synes ét stort virvar, og gennem årene bevæger sig fra det kritisk prægede engagement med kristendommen til en position, der fokuserer på Kristus-figuren som frelser-ven, på omvendelsens nødvendighed og på en læsning af Bibelen med alle sanser åbne.

Blake var altså en i høj grad bibelbrugende digter og billedkunstner. Alligevel er hans værker sjældent blevet gjort til genstand for teologisk interesse. Taler teologer om Blake, er det oftest ud fra en diskussion om hans plads i en poetisk teologi eller overvejelser omkring hans forhold til forskellige religiøse grupperinger i hans samtids London. Når det angår overvejelser omkring hans helt konkrete bibelreception, synes der generelt at være en tendens til ikke at komme meget længere end en konstatering af, at “Bibelen er der” i Blakes værker – i høj grad synlig, men også på en rodet, ureflekteret eller endda fjollet måde. Der er lidt for meget Bibel i lidt for mange skikkelser til, at det helt tages teologisk alvorligt.

Denne tendens har resulteret i et syn på Blakes bibelbrug – jeg anvender ordet helt bogstaveligt, for Blake *bruger* Bibelen i sine værker – som ikke synes at udvise særlig følsomhed over for den udvikling, der faktisk foregår hos Blake: fra en ret eksplicit kristendomskritik i 1790’erne bevæger Blake sig nemlig efter 1800 ind i et mere positivt syn på Bibelen og en mere positiv

anvendelse af de bibelske motiver både i sin poesi og i sin billedkunst, og her forfines den særlige bibelhermeneutik med udgangspunkt i *imaginationen*, som han er repræsentant for.

Det er altså bibelreceptionen hos Blake, der interesserer mig – og, bør det bemærkes, i denne bog primært de nyttestamentlige motiver fremfor de gamlestamentlige. Hermed går jeg altså som teolog til Blake “nedefra”, idet jeg fremfor at angribe Blake “ovenfra” ved hjælp af teologiske kategorier begynder nærmest fænomenologisk nede i selve hans værker i en afsøgning af, hvordan de bibelske motiver her modtages og videreskrives. Jeg beskæftiger mig primært med to værker fra den sene periode: det illuminerede langdigt *Jerusalem The Emanation of The Giant Albion* (ca. 1804-20, kaldet *Jerusalem*) og den graverede illustrationsserie *Illustrations of The Book of Job* (1823/25-26, herefter blot *Job*). I behandlingen af disse værker inddrager jeg både værkeres tekst- og billeddel. Blake skabte nemlig oftest værker, der var hverken udelukkende tekst eller billede, men en kombination og helhed af de to – mest typisk i hans illuminerede værker, som altså ikke blot er illustrerede digte, men værker, hvor næsten hver eneste planche udgør en helhed mellem tekst og billede, dog i forskelligt blandingsforhold, så der nogle gange er mest tekst, og nogle gange mest billeder. Selvom Blake-forskere oftest lægger det snit ned over deres studier, at de udelukkende beskæftiger sig med enten tekst eller billeder, har jeg altså valgt at inddrage begge aspekter: dels (og primært) fordi Blake netop selv skabte værkerne som en helhed af tekst og billede, dels fordi de motiver, jeg forfølger, både udfolder sig i tekst og billede – således forfølges f.eks. et motiv gennem *Jerusalem*, som nogle gange optræder på billedsiden, andre gange som tekstligt motiv. Havde jeg kun holdt mig til den ene side af værket, ville jeg have overset den anden sides brug af motivet – så enkelt. Selve motiverne behandler jeg ud fra en inddeling af Blakes samlede bibelreception i det, jeg kalder tre “arkæologiske” receptionslag, som kan udgøre en hjælp til at orientere sig i hans komplekse univers.

Før jeg går til den mere værknære beskæftigen mig med Blakes værker, bruger jeg noget plads på at indsætte Blake i en sammenhæng. Blake er nemlig i høj grad ofte blevet set som en utilpasset digter og billedkunstner, ude af trit med sin tid og allerede en smule forældet i sin samtid. Lige så vel som

Blake levede af og i opposition til sin samtid, var han dog afhængig af og tog del i den, både som håndværker, som digter og som billedkunstner i datidens London. Det er man i de senere år, og særligt inden for litteraturforskningen, begyndt at få øjnene op for, således at Blake nu i højere grad end tidligere f.eks. kan betegnes “romantiker”. I vor sammenhæng er denne forbindelse særlig interessant med henblik på anvendelsen af profet- og profetibegrebet hos disse digtere, deres indgående brug af “apokalyptiske” værkers sprog og billedverden, især Johannes’ Åbenbaring, og deres understregning af imaginationens betydning (jeg bruger det fordanskede “imagination”, fordi “fantasi” har nogle “frie” konnotationer, jeg gerne vil undgå – Blake fantaserer ikke frit eller skaber ud af ingenting, men trækker på en stærk tradition af ord og billeder og ser bevidst sig selv som en del af denne). Ligeledes er man efterhånden blevet mere bevidst om, at Blake må placeres i forhold til sin samtids populærkultur og f.eks. ses i relation til en hel profetisk bevægelse i England i slutningen af 1700-tallet samt Londons religiøst og politisk radikale “undergrund” på daværende tidspunkt. Endelig viser jeg, hvordan Blake har forbindelse til sin samtids og umiddelbare fortids bibeldiskussioner. Blakes samtid var både yderst bibelbrugende og bibelreflekterende, og diskussionerne foregik på mange niveauer. Deisternes fornuftsbaseerede bibelkritik og det begyndende syn på Bibelen som poesi anlog forskellige toner i debatten, samtidig med at den nyere historisk-kritiske tilgang var på vej. Blake valgte – karakteristisk nok – ikke side i disse diskussioner, men blev i høj grad influeret af dem.

Denne placering af Blake i forhold til hans samtid – fordelt over mine to første kapitler – vil lede videre til en redegørelse for Blakes bibelhermeneutik. Også dette kapitel har på sin vis indledende funktion, og heller ikke dette skal ses som et svar på, hvor den “hjemløse” Blake hører hjemme. Her redegør jeg for, hvordan Blakes forhold til Bibelen kan inddeles i to perioder: en, hvis højdepunkt er 1790’ernes på sin vis ret bibelkritiske værker, og en, der strækker sig fra ca. 1800 til Blakes død. I denne anden periode karakteriseres Blakes forhold til Bibelen af en mere (set i forhold til 1790’ernes ironi og kritik) positiv holdning, og som vi vil se i gennemgangen af motiverne fra *Job* og *Jerusalem*, er fokus nu især på det enkelte menneskes forhold til Jesus og

Gud – “omvendelse” – og Jesu afgørende rolle i menneskets frelse. Den positive fremstilling af Jesus står i kontrast til Blakes fremstilling af ham i 1790’erne, hvor han primært ses i rollen som revolutionshelt. Efter 1800 bliver Jesus i Blakes værker både den, der tilbyder mennesket frelsens venskab i gensidig kærlighed og tilgivelse, og den, som mennesket skal indlemmes i. Blake identificerer her Jesus med imaginationen, og dermed bliver Jesus både den, mennesket skal bevæge sig henimod, og dét, der gør mennesket i stand til at komme derhen. I bibellæsningen skal mennesket gøre brug af sine imaginative organer, da det er disse (og ikke udelukkende intellektet), Bibelen henvender sig til, og disse, mennesket kan forstå den med. Imaginationen er et rum, mennesket skal befinde sig i, såvel som en evne, det skal opøve, og den svarer til Guds egen skabende kraft. Denne kommer til udtryk i Bibelen som det ypperste kunstværk, hvor skabelsesordene indleder den lange række af bøger, inkarnerer sig som Logos i Johannesevangeliet og afsluttes i Åb 22,13, hvor Jesus ikke blot er begyndelsen og enden, men også er alfabetets første og sidste bogstav.

Efter dette hermeneutikkapitel bevæger jeg mig endelig ind i Blakes egne værker for at redegøre for receptionen af bibelske motiver heri. Denne reception behandler jeg altså ud fra en inddeling i det, jeg kalder tre “arkæologiske” receptionslag. Disse tre lag er ment som en hjælp til at orientere sig i Blakes mange lag af bibel, ikke et entydigt svar på spørgsmålet om, hvordan Blake anvender bibelmotiver. Det gør han på tusind forskellige måder, men disse tre lag kan i hvert fald hjælpe læseren til en forståelse af, hvordan og hvornår Blake gør hvad. Da jeg i disse lag fokuserer på det nye i Blakes værker, er det primært det nytestamentlige, der er i fokus; det er dette, der nu for alvor trækkes ind i billedet.

I min illustration af de tre lag begynder jeg igen “nedefra”, i det første receptionslag. I dette lag forholder Blake sig til bibelteksten f.eks. i form af illustrationer. Han indskriver ikke bibelmotiverne i sit eget univers, og anvender han tekst (for dette er primært et visuelt lag), er det bibeltekst: tekster taget direkte og ubearbejdet fra både den bibeltekst, der illustreres, og andre. Dette lag redegør jeg for ved hjælp af *Job*, hvori Blake illustrerer fortællingen om Job både på baggrund af kanonisk tekst (Jobs Bog) og et pseudepigrafisk

skrift (Jobs Testamente). Han lægger et, for sin tid typisk, kristologisk lag over teksten, men fremstiller på samme tid på sin helt egen måde Job som en, der kommer ud for en omvendelse: Job ser Gud. Vi ser altså Blake i en imaginativ læsning af den bibelske tekst.

Med det andet receptions-lag går jeg til *Jerusalem*. Dette receptions-lag udgør receptionen af mindre eller afgrænsede bibelske motiver i Blakes eget univers. Laget er bredt og udgør en massiv del af hele bibelreceptionen i de illuminerede værker, og jeg slår ned på tre nytestamentlige motiver, som både er forbundne og står hver for sig: Maria og Josef, korsfæstelsen og det johannæiske venskab. I dette lag bliver de bibelske motiver en del af Blakes eget landskab på samme måde som hans "egne" motiver, samtidig med at de bevarer en tydelig kerne af bibelsk identitet; når læseren støder på dem i værket, er han/hun ikke i tvivl om, at motivet er bibelsk – men det er *bearbejdet* bibelsk.

Det tredje receptions-lag betegner større bibelske former eller motiver, som optages så fuldstændigt i Blakes univers, at de bliver hans egne. Dermed ikke sagt, at de er ukendelige som bibelske motiver, de er blot ikke bibelske længere, men "blakeske". Dette lag illustrerer jeg ved hjælp af to eksempler: først ud fra en redegørelse for Blakes reception af bibelsk form, hvor jeg sammenligner *Jerusalem* med Johannes' Åbenbaring og trækker forbindelseslinier til overvejelser og diskussioner omkring dette skrift i Blakes samtid og nære fortid, dernæst i en behandling af Blakes anvendelse af det bibelske motiv "by-en", både som det kommer topografisk til udtryk i *Jerusalems* landskab og skildringen af byen Golgonooza og som det anvendes i skildringen af figuren Jerusalem som kvinde-by og Golgonooza som by-kvinde. Endelig beskrives, hvordan *Jerusalem* i en Johannes' Åbenbarings-reception også ender i en by.

Nogle praktiske bemærkninger: jeg citerer Blake fra Erdmans *The Complete Poetry and Prose of William Blake* (E). Jeg har ikke oversat citater fra Blakes værker og breve, men i få tilfælde bruger jeg en dansk eller norsk oversættelse til at ledsage den engelske tekst. Ønsker man et indtryk af *Jerusalems* helhed af tekst og billede kan henvises til Paleys 1991-udgave (bemærk dog, at nogle plancher her optræder i anden rækkefølge end i E). For *Job* kan jeg henviser til Wrights udgave, også for teksten. I E (687) gengives de inskripti-

## INDLEDNING

oner i *Job*, som optræder i illustrationernes margen. Der er ingen uoverensstemmelser mht. plancherækkefølge i dette værk, så enhver udgave ville kunne anvendes (bemærk, at der er tale om den graverede serie, ikke akvarellerne). Citater optræder i min egen oversættelse, hvis ikke andet er anført.



## Forkortelser

ABD	The Anchor Bible Dictionary
<i>Ann. Lavater</i>	<i>Annotations to Lavater's Aphorisms on Man</i>
<i>Ann. Watson</i>	<i>Annotations to An Apology for The Bible by R. Watson</i>
<i>Ann. Berkeley</i>	<i>Annotations to Berkeley's Siris</i>
<i>Ann. Thornton</i>	<i>Annotations to Thornton's The Lord's Prayer</i>
<i>Ann. Wordsworth</i>	<i>Annotations to Wordsworth's Poems</i>
<i>Milton</i>	<i>Milton a Poem in 2 Books</i>
<i>America</i>	<i>America a Prophecy</i>
<i>Descriptive Catalogue</i>	<i>A Descriptive Catalogue of Pictures</i>
DO	Den danske oversættelse af Bibelen
E	Erdman, David V. (red.), <i>The Complete Poetry and Prose of William Blake</i>
<i>Europe</i>	<i>Europe a Prophecy</i>
GBL	Gads Bibel Leksikon
GL	Gads Litteraturlleksikon
<i>Jerusalem</i>	<i>Jerusalem The Emanation of The Giant Albion</i>
<i>Job</i>	<i>Illustrations of The Book of Job</i>
<i>King James</i>	<i>The King James Bible</i>
<i>The Marriage</i>	<i>The Marriage of Heaven and Hell</i>
OED	The Oxford English Dictionary

## Navne- og emneregister

- A Vegetated Christ* 191, 198, 200, 210.  
*A Vision of The Last Judgment* 34, 81, 86, 94, 115, 127, 150, 158, 206, 221.  
Abel 53-54.  
Abury (Avebury) 278, 279.  
*Accuser, The* 146, 176, 277.  
Adam 51, 53, 71, 86, 118, 133, 207, 220.  
Adam Kadmon 86.  
Albion 21, 23, 78, 82-83, 86, 88-89, 99, 103-104, 121, 128, 153, 171, 181-184, 187, 194, 198-203, 205-207, 210-212, 216-225, 228-232, 238-239, 242, 246-251, 253, 271-274, 276, 278, 281, 283-284.  
*Albion Rose* 128, 207, 231.  
alfa 42, 85, 241.  
alter 105, 112, 114, 151, 153-154, 156, 162, 164-165, 202, 205, 232.  
*America* 36, 72.  
Amerika (Nordamerika) 43, 254, 265.  
amerikanske revolution 36, 44.  
Amos' Bog 34, 180.  
*Ancient of Days, The* 53, 118, 278.  
Anden Mosebog 74, 111, 119, 143, 151, 162, 217, 269.  
Anders And 74.  
*Angel of the Revelation, The* 240.  
*Angel Rolling the Stone away from the Sepulchre, The* 211.  
*Annotations to Lavater's Aphorisms on Man (Ann. Lavater)* 82, 210.  
*Annotations to An Apology for the Bible by R. Watson (Ann. Watson)* 32-33, 61-62, 70-71.  
*Annotations to Wordsworth's Poems (Ann. Wordsworth)* 42.  
*Annotations to Thornton's The Lord's Prayer (Ann. Thornton)* 88, 103.  
Antikrist 222, 246, 249.  
apokalypse 42, 76, 78, 83, 181, 198, 241, 264.  
apokalyptik 28, 30-32, 50, 97, 244.  
apokalyptisk 14, 30-31, 40-45, 58, 69, 73, 75-76, 95-96, 107, 140, 165, 201, 209, 241, 243-244, 250, 283.  
Apollo Belvedere 278.  
Apostlenes Gerninger 30, 209.  
*Archangel Michael Foretelling the Crucifixion, The* 206-207 .  
Augustin 41, 63, 91, 94, 241-243.  
Avebury (Abury) 278, 279.  
Babylon 88, 185-186, 193, 235, 246-247, 251, 259-260, 271-273, 278.  
Bacon, Francis 23, 53-54, 63, 274.  
bard 35, 38, 163.  
*Baruch, with the Epistle of Jeremiah* 52.  
Baudelaire 258.  
Behemoth 104, 145.  
*Bel and the Dragon* 52.  
*Bellman's Song* 274.  
Beulah 175, 217, 252-254, 263-264, 272, 275.

- Bhagavadgita 68, 172, 261.  
 bibelhermeneutik 13-14, 59, 63, 67,  
 78, 89, 94, 97-98, 100, 167.  
 bibelreception 12-13, 16, 19, 47, 69, 169-  
 172, 195, 229-230, 235, 263, 271.  
*Bible of Hell* 12, 72, 178, 200.  
 Bildad 128, 131, 147.  
 bjergprædikenen 189, 191.  
*Blackwood's Edinburgh Magazine* 22.  
 Blair, Robert 56.  
 Blake, Catherine (hustru) 11, 20, 25,  
 127.  
 Blake, Catherine (moder) 19.  
 Blake, Robert (broder) 25.  
*Body of Christ Borne to the Tomb, The*  
 257.  
 Böhme, Jakob 50, 78, 222.  
 Boileau, Nicolas 59.  
*Book of Ahania* 72, 74.  
*Book of Los* 72, 74.  
*Book of Urizen* 65, 72, 74, 162-163.  
 Bowlahoola 74.  
 Brevet til Hebræerne 109, 162, 269.  
 Britannia 225, 228, 278.  
*brotherhood* 219, 223-224, 253.  
 Brothers, Richard 44.  
 brud 40-41, 181, 193, 197, 217, 230,  
 241, 247, 250-251, 263, 266, 271-  
 272, 278.  
 brudgom 40-41, 181-182, 197, 262.  
 brændofre 114, 119, 151, 153-154,  
 162, 165.  
 brødremenigheden 19.  
 Bunyan, John 19, 34, 64.  
 Burke, Edmund 59.  
 Burns, Robert 38.  
 Butts, Thomas 25, 28-29, 51, 99, 102,  
 110, 156, 175-177, 211, 215, 240.  
 Carlyle, Thomas 39, 40, 42-43.  
 Cary, Mary 256.  
 Charlemaine 203.  
 Charles, R. H. 31.  
 Chatterton, Thomas 38.  
 Chaucer 54, 274.  
*Cherry Tree Ballad, the* 188.  
*Christ in the Sepulchre, Guarded by*  
*Angels* 211.  
*Christ Placed on the Pinnacle of the*  
*Temple* 257.  
*Church of England* 19, 22, 44, 48, 204.  
 Cicero 79.  
 cistercienser 92-93.  
 Coleridge, Samuel Taylor 27, 37-40,  
 56, 60, 64, 90, 259.  
*Conversion of Saul, The* 209.  
*Covering Cherub, The* 189, 222-224,  
 238-239, 245, 251.  
 Cromek, Robert 56.  
*Crucifixion: 'Behold Thy Mother', The*  
 211.  
 Cumberland, George 35, 36, 45.  
 Daniels Bog 30-31, 41, 52-53, 108,  
 118.  
 Dante 48, 87, 102, 106, 207, 268.  
*Dante Adoring Christ* 48, 207.  
 Daubuz, Charles 57.  
*Death on a Pale Horse* 240.  
 deisme 23, 35, 47, 61, 204, 220, 238.  
*Descriptive Catalogue* 20, 26, 32, 93.  
*Design of The Last Judgment, The* 164.  
*dissenter* 19, 23, 30, 35, 43-44, 47-48,  
 63, 162, 256.  
*Divine Body, the* 81, 158, 178, 187.

- Divine Humanity, the* (se også *the Humanity Divine*) 82, 104, 150, 190, 194.
- Divine Voice, the* 186-187.
- dom 21, 51, 71, 81, 120, 133, 135-138, 145-146, 163, 181, 190, 213, 237, 239, 247, 249-250.
- Dove, John 63.
- druidisk 125, 128, 167, 201, 232, 279-280.
- Dürer, Albrecht 20, 67, 106-107.
- Ecclesiasticus* 52.
- Eden 210, 219, 250, 252-254, 263-264, 268.
- Eichhorn, Johan Gottfried 60, 61, 245.
- eksegese 5, 54, 60, 63, 67, 70, 89, 91, 93, 95.
- Elias 33, 39, 216.
- Elifaz 125, 128, 129, 130, 131, 151, 189.
- Elihu 110, 134, 138, 140, 146.
- Elisa 39.
- Elisabeth 195.
- Elohim 49, 77-78, 133, 189, 193, 235.
- Elohim Creating Adam* 133.
- emanation 121, 127, 182, 194, 196, 216-217, 228, 230, 247, 251, 254, 273-274, 277-279, 281.
- emblem 56, 88-89, 101, 257, 259-260, 271.
- emblematisk 56-57.
- emblemøger 55-56.
- energy 121.
- Enitharmon 75, 198, 250, 254, 278, 283.
- Enok 51.
- Entombment, The* 211 .
- erindring 26, 33-34, 42, 93-94.
- Esajas 11, 30-31, 57.
- Esajas' Bog 40, 49, 108, 119-120, 145, 162, 180, 193, 203, 246, 252, 265, 269.
- Esajas' Himmelfart 195-196.
- Esters Bog 165.
- eternity* 29, 42, 62, 67, 79-80, 86-87, 89, 127, 158, 176, 201, 214, 221, 223, 225, 248, 271, 277.
- Europe* 28, 36-37, 53, 63, 72, 75-76, 80, 84, 278.
- Eva 53, 71, 73, 191, 193, 230.
- Everlasting Gospel, The* 96, 118, 191-193, 215.
- Ezekiel 11, 30-32, 93, 98, 237-238, 245, 263, 265, 283.
- Ezekiels Bog 6, 49, 180, 193-194, 235, 237-239, 241, 245, 252, 263-266, 268, 280.
- fadervor 112, 119.
- fantasi 14, 26, 159, 201, 262.
- Felpham 20, 39, 79, 174-175, 177, 208, 260, 262.
- Femte Mosebog 217-218.
- firfoldig 48, 70, 89-90, 150, 253, 255-256, 263, 273-276, 280.
- First Book of Esdras, The* 52.
- First Book of The Maccabees, The* 52.
- Fjerde Ezrabog 52.
- Flaxman, John 19, 44, 102.
- For Children: the Gates of Paradise* 56.
- For The Sexes: The Gates of Paradise* 78, 88.
- forbøn 151, 153-154, 205.
- forhæng 201, 257, 264, 281.
- formløshed 33, 88, 182, 248, 255, 274.

- fornuft 14, 19, 23, 32, 38, 48, 53-54, 61, 63, 90-91, 182, 204, 218, 254-255, 258, 276.
- fortabte søn, den 190, 228.
- Four Zoas, The* 35, 78-79, 98, 173-174, 176-178, 203, 205-206, 211, 229, 248, 251, 253-255, 259-261.
- fourfold* 175, 225, 263-264, 272, 275.
- Frankrig 21, 37, 43-44, 55, 182.
- Franske Revolution 23, 36, 41, 44-45, 50, 176.
- French Revolution, The* 43, 204.
- friendship* 158, 178, 203, 218, 220, 223-224, 249.
- Fuseli, Henry 19, 50, 56.
- føromantik 38, 259.
- Første Enoksbog 31, 41, 50-51, 105.
- Første Mosebog 51, 58, 73-74, 77, 85, 109, 126, 133, 145, 171, 173, 193, 210, 217, 259, 268-269, 275.
- Gamle Testamente, Det 60-62, 77, 101, 107, 110, 143, 154, 164-165, 188, 216, 220, 231, 237, 281, 287.
- Garden of Love, The* 23.
- Geddes, Alexander 49.
- Ghost of Abel, The* 77, 87.
- Glad Day* 22, 207.
- gnosticisme 64, 77, 200.
- Gog 239-240.
- Golconda 261.
- Golgotha 256, 261-262.
- gotisk 106, 111-112, 115, 117, 119, 122, 125, 156, 162, 257.
- Gough, Richard 156.
- Gray, Thomas 38.
- Great Red Dragon and the Beast from the Sea, The* 240.
- Great Red Dragon and the Woman Clothed with the Sun, The* 240.
- Great Red Dragon and the Woman Clothed with the Sun: "The Devil is Come Down", The* 240.
- græsk 33, 38, 60, 74, 79, 83, 135, 215, 255, 261, 287.
- Gucht, W. 278.
- Guds Råd 121, 177, 240.
- gudsøjne 78, 83, 111, 177, 182, 240.
- Gwendolen 195, 230, 250, 271.
- hammer 183, 193, 278.
- Hand 198, 200.
- Händel, Georg Friedrich 52.
- Hayley, William 20, 25, 33, 175-176.
- helvede 72-73, 146.
- Henry, Matthew 137-138, 165.
- hermeneutik 63, 67, 84, 89, 91, 197, 230.
- Hesiod 102.
- higher criticism* 61.
- himmel 13, 42, 73, 76, 86, 107, 179, 215, 246-247, 280.
- History of Susannah, The* 52.
- Horats 58.
- Horne, George 63.
- Horsley, Samuel 63.
- Hoseas' Bog 180, 193.
- Howes, Thomas 35.
- Hugo af Skt. Viktor 92.
- Humanity Divine, the* 183, 225.
- Hume 61.
- Hutchinson, John 63.
- Hyderabad 261.
- Hyle 21, 195, 198, 239.
- Højsangen 40-41, 49, 243, 247, 262, 274.

- Ignatius af Loyola 230.  
 ildsø 248, 267.  
*Illiaden* 102.  
 imaginativ eksegese 70, 89, 91, 93.  
 imitation 32, 158, 162, 172, 195, 203,  
 207.  
 Israel 32, 52, 191, 205, 238-239.
- Jacob's Dream* 88.  
 jalousi 182, 188, 218, 228, 247, 254.  
 James, Henry 173.  
 James, M. R. 105.  
 Jameson, Anna 126-127.  
 Jehovah 49, 77-78, 111, 189, 191, 193-  
 194, 235, 276-277.  
 Jeremias 30.  
 Jeremias' Bog 49, 180.  
 Jerusalem (figur i *Jerusalem*) 16, 72,  
 104, 121, 171, 182, 184-187, 189,  
 193-195, 197-198, 200, 204, 216-  
 217, 225, 228-31, 247, 251-252,  
 255, 263, 271-274, 277-278.  
 Jerusalem, Det ny, se ny Jerusalem.  
*Job and his Family* 103.  
 Jobs Testamente 16, 53, 67, 102, 104-  
 106, 121, 123, 127, 135, 143, 154,  
 156, 158, 163, 165-166.  
 Johannes af Patmos 30, 75, 97-98.  
 Johannes Døber 39, 221, 255.  
 Johannes' Første Brev 108-109, 149.  
 Johannes' Åbenbaring 14-16, 28, 30-  
 32, 40, 42-46, 57, 69, 73-76, 78, 82,  
 85, 93, 95, 97-98, 109-110, 126,  
 137, 140, 145-147, 152, 163, 180-  
 181, 210-211, 222-223, 225, 235-  
 237, 239-242, 246-252, 255, 260,  
 264-269, 279, 283.
- Johannesevangeliet 15, 33, 41, 45, 84-  
 85, 88, 108-110, 147, 149, 151, 166,  
 171, 192-193, 196, 205, 208-211,  
 213-222, 225, 261, 269.  
 Johannesprologen 84-85.  
 johannæisk 6, 16, 167, 169-170, 205-  
 206, 212-214, 216, 219, 221, 224,  
 232-233, 248.  
 Johnson, Joseph 49-50, 52.  
 jomfru 185-186, 191-192, 195-196,  
 200.  
 Josef 16, 169-171, 182, 184-186, 188-  
 191, 193-197, 229-231, 250.  
 Josefus 52, 256, 263.  
*Joseph of Arimathea among The Rocks of  
 Albion* 115.  
 Joyce, James 194.  
 Judas' Brev 50.  
*Judith* 52.
- Kain 54, 171, 259-260, 268, 273.  
 Keats, John 40-41.  
 Kebar 263, 265, 283.  
 Klagesangene 49.  
 kontemplation 207, 211-212, 224.  
 krig 30, 43, 45, 51, 71, 145, 147, 180,  
 182-183, 203, 220, 232, 250, 256,  
 267.  
 kvæker 30, 44-45, 49.
- Lamb* 80, 208, 219, 229, 247, 262-263.  
 Lambeth 72, 255, 262-263.  
*Lambeth Books, the* 72, 178.  
 Lammet 40, 75-76, 80, 145, 52, 163,  
 183, 186-187, 197, 217, 230, 240,  
 247-248, 250, 252, 262-263, 266-  
 267.  
*Laocoön* 59, 81, 83-84, 86, 88, 118.

- Laokoon 57-58.  
*Last Judgment, The* 164, 213.  
 Lawrence, D. H. 43.  
 Lessing, G. E. 58, 60, 61.  
 Leviathan (Livjatan) 104, 128, 145-146, 159, 239.  
 Lightfoot, John 242-243, 245, 256-257, 263.  
 Linnell, John 102, 110.  
 Livjatan (Leviathan) 104, 128, 145-146, 159, 239.  
 Locke, John 23, 53-54, 63, 274.  
 Logos 15, 78, 84-85, 87, 218, 248.  
 Longinus, Cassius (Longos) 59.  
 Longos (Cassius Longinus) 59.  
 loven 75-76, 119, 133, 167, 179, 188-191, 218.  
 Lowth, Robert 49-50, 59-61, 79, 90, 246.  
 Lucifer 78.  
 Lücke, Friedrich 31.  
 Lukasevangeliet 45, 109, 147, 190, 192-195, 213, 215, 261, 269.  
 Luvah 127, 177, 182, 201, 203-204, 232, 254-255, 267, 271, 273.  
  
*Magdalene at the Sepulchre, The* 211.  
 Magog 240.  
 Mai, Angelo 105.  
 Maria Magdalene 192, 193, 195, 197, 230-231, 251, 254.  
 Markusevangeliet 33, 131, 215, 261.  
 Markion 76.  
*Marriage of Heaven and Hell, The* 11, 22-23, 28, 31-32, 45, 72-75, 88, 103, 121, 282.  
 Marybone 186, 208, 229.  
 Matthæusevangeliet 29, 40, 88, 108-109, 112, 152-154, 171, 188-192, 195, 214-215, 221, 229-230 261, 269.  
 Maynard, George Henry 256.  
 Mede, Joseph 57, 181, 242-245, 256.  
*memoria* 92, 94.  
*memory* 23, 33-34, 81-82, 85, 87-88, 91, 94, 166-167, 212, 276.  
 menneskelighed 41, 183, 185, 210, 128, 224.  
 menneskesøn (Menneskesønnen) 50, 75-76, 118, 205, 210.  
 messias 31, 50, 241, 246, 248.  
*Messias* (Händel) 181.  
 metodisme 44, 49, 174, 180, 207-208, 229, 2377, 240, 274.  
 Michelangelo 20, 52, 99.  
 Mikas Bog 28.  
 millenarisme 43, 44, 64.  
*Milton* 23, 25-26, 30, 33-35, 38-39, 59, 68, 75, 78-80, 82, 95, 98, 122, 166, 173-175, 177-178, 180, 208-210, 222, 240, 248, 253, 255, 260, 268-269, 274.  
 Milton, John 19, 39, 44, 49, 54, 58-59, 63-64, 67-68, 79, 87, 97, 181, 206, 209-210, 268-269, 274.  
*Monthly Magazine, The* 50.  
 Moses 26, 57, 61-62, 70-71, 90, 163, 188, 205-206, 215-216.  
 musik 106, 112, 115, 121-122, 145, 154, 156, 158, 160, 163-164, 172, 181, 254, 278.  
 måne 112, 152, 156, 160, 215, 252, 254, 267, 280.  
  
 Nahor (Neros) 156.

- Nativity, The* 195-196.  
*Newton* 53, 278.  
 Newton, Isaac 23, 50, 53-54, 63, 175, 274, 278.  
 Nobodaddy 77-78, 235.  
 Nod 268, 273.  
*Number of the Beast is 666, The* 240.  
 ny Jerusalem, Det 34, 40, 76, 152, 171, 235-236, 247, 251-252, 256, 258-260, 262, 266, 268, 273, 279-283.  
 Nye Testamente, Det 43, 54, 77, 83, 101, 107-108, 110, 152-153, 165, 167, 188, 220, 279, 281.  
 nåde 77, 155, 185, 190, 194, 201.  
  
*Odysseen* 102.  
 ofring 201-204, 232, 277.  
 omega 42, 85, 241.  
 omfavelse 175, 225, 228-229, 246-247, 284.  
 Oothoon 22, 192, 254.  
 oplysningstiden 47, 259.  
 Orc 73, 98, 206.  
 Ordsprogenes Bog 72, 217.  
 Ossian 38.  
*Outline, the* 19-20, 59, 87, 275.  
 Ovid 68, 79, 172.  
  
 pagt 185, 191, 276.  
 Paine, Thomas 61-63, 70.  
 Palmer, Samuel 229.  
 Paracelsus 50.  
 Paradis 25, 88, 194, 247, 252, 275.  
*Paradise Lost* 39, 58, 206.  
*Paradise Regained* 79, 181.  
 Pareus, David 63, 242-245.  
 paulinsk 81, 210, 236.  
 paulinske breve 30, 110.  
  
 Paulus 11, 30, 39, 73, 76, 91, 95-96, 105, 164, 209-210, 250.  
 Paulus' Andet Brev til Korinterne 95, 105, 108-109, 112, 134-135.  
 Paulus' Andet Brev til Thessalonikerne 109, 135.  
 Paulus' Andet Brev til Timotheus 30.  
 Paulus' Brev til Galaterne 39, 127.  
 Paulus' Brev til Kolossenserne 206.  
 Paulus' Brev til Romerne 81, 88.  
 Paulus' Første Brev til Korinterne 51, 76, 82, 108-109, 112, 114, 137, 147, 166.  
 Paulus' Åbenbaring 105.  
*Peri hypsous* 59.  
*Poetical Sketches* 258-259.  
 poetisk teologi 12, 69.  
 Pope, Alexander 20, 53.  
*Prayer of Manasses, The* 52.  
 Priestley, Joseph 41.  
*Prospectus. To The Public* 103.  
*Public Address* 20.  
  
 Quarles, Francis 55-56.  
  
 Rafael 20, 52.  
 Rahab 171, 183, 201, 250.  
*Raising of Lazarus, The* 211.  
*reader-response* 93, 102..  
*Rest of Esther, The* 52.  
*Resurrection, The* 211.  
 Rigby, Elizabeth 126-127.  
 Ripas, Cesare 55.  
 Robinson, Henry Crabb 26, 28-29, 38, 44, 63-64, 173.  
*Rock of Ages, the* 182.  
 Rousseau 63, 203, 220.  
*Royal Academy Schools, the* 19.

- ruah* 73, 273.  
 Rubens 19-20.  
 Ruskin, John 40.
- salmer 24, 208.  
 Salmernes Bog 58, 108-110, 118-119,  
 126, 131, 142, 149, 155, 159, 180,  
 217.  
 sanser 12, 42, 90-91, 254, 276, 284.  
 Schofield 20.  
*Second Book of Esdras, The* 52.  
*Second Book of The Maccabees, The* 52.  
*Selfhood* 81, 111, 122, 133-134, 147,  
 155, 165, 208, 220, 222-225, 229,  
 249, 259, 273, 276.  
 Shaddaj 78, 111.  
 Shakespeare, William 19, 54-55, 64,  
 274.  
 Sharp, William 44.  
 Shelley, Percy Byssche 39-41, 64.  
 Shiloh 44.  
 Sinai 119, 159, 179, 217, 222.  
 Siraks Bog 52.  
 Skofeld 21, 198.  
 skøge 40, 73, 184-186, 189, 191-193,  
 195, 230, 240-241, 247, 250-251,  
 271-272, 278.  
 slange 107, 118, 133, 145, 187, 193,  
 205-206, 222, 232, 279-280.  
 Smart, Christopher 38, 181.  
 smed 33, 171, 182, 254, 276.  
 smedje 252, 258, 267, 270, 278, 293.  
*Society of Antiquaries, the* 19, 50.  
 Sofar 128, 131, 134.  
 sol 27, 112, 152, 256, 160, 162, 165,  
 198, 201, 205, 210, 251, 254, 267,  
 280.
- Soldiers Casting Lots for Christ's  
 Garments, The* 211.  
*Song of Los* 33, 72.  
*Song of the Three Holy Children, the* 52.  
*Songs of Experience* 23, 88, 91, 259, 269.  
*Songs of Innocence* 21, 56.  
 Southcott, Joanna 44.  
 Southey, Robert 169, 173.  
*Spectre* 182-183, 198, 208, 214, 229,  
 245, 254, 261, 278, 281, 283.  
 Spinoza 61, 63.  
 stjerne 78, 140, 143, 145, 156, 254.  
 Stonehenge 125, 167.  
 Stukeley, William 278-279.  
 Sulamith 184-186.  
 Swedenborg, Emmanuel 22-23, 38, 44,  
 63, 89, 152.  
 syndefald 71, 193.  
 syndflod 51.  
 synkronisme 244.  
 søvn 82, 87, 115, 120, 138, 182, 184-  
 185, 232, 248, 250, 273-274, 284.
- teater 243-244.  
 tempel 135, 140, 201-202, 238, 256-  
 257, 264-267, 271, 280-282.  
 Tharmas 254-255, 273.  
 Thel 74.  
*then She bore Pale desire* 259-260.  
*There is No Natural Religion* 142.  
 Thomas, Joseph 56.  
 Thurston, John 56.  
 Tilføjelser til Daniels Bog 52.  
 Tizian 19-20.  
*To the Christians* 29, 179, 208-209,  
 239, 250, 285.  
*To the Deists* 179, 203, 238.  
*To the Jews* 86, 179, 229, 238, 247.

- To the Public* 177, 179, 238, 247.  
*Tobit* 52.  
*tohu va-bohu* 74, 269.  
 topografi 16, 236, 248, 252-256, 258,  
 261, 263, 265, 270.  
*Transfiguration* 209.  
 Tredje Ezrabog 52.  
 Tredje Mosebog 190.  
*Tree of Mystery, the* 206, 211, 232.  
 træ 11, 25, 27, 78, 112, 115, 119, 121-  
 122, 154-155, 158, 160, 188, 198,  
 203, 205-207, 210-211, 220, 231-  
 232, 240, 268, 278.  
 tusindårsrige 246, 249-250.  
 Tyndale, William 90.  
  
 Udan Adan 182, 248-249, 255, 258,  
 269, 274.  
 Ulro 181-182, 252-254, 263-264, 268,  
 270.  
 undertrykkelse 23, 35, 63, 71, 82.  
 Urizen 35, 72, 74-78, 80, 118, 125,  
 182, 235, 248, 254-255, 261, 273.  
 Urthona 254-255, 273.  
*ut pictura poesis* 57-58, 84, 158.  
  
 Vala 31, 127, 172, 182-183, 193, 198,  
 219, 247, 249-250, 254, 271.  
*Vala* 173.  
 Varley, John 26.  
 Verdensdommeren 146.  
 Vergil 87, 268.  
  
 Vico 57.  
 vinpresse 177, 240, 256.  
*Virgin Eve* 191, 195.  
*Visionary Heads* 26.  
*Visions of the Daughters of Albion* 22.  
 Voltaire 27, 61, 63, 203.  
 Vos, Martin de 229.  
 Vulgata 41, 52, 147.  
 vækkelse 177, 284.  
  
*Waters of Life, The* 259.  
 Wesley, John 49, 208, 240.  
 Whitefield, George 208, 240.  
*Whore of Babylon, The* 240.  
*Wisdom of Solomon, The* 52.  
 Wollstonecraft, Mary 11, 192.  
*Woman Taken in Adultery, The* 205.  
 Wood, John 282.  
 Wordsworth, William 27, 38-42, 64,  
 92, 96, 259.  
  
 Yeats, William Butler 250-251.  
 Ymir 86.  
  
 Zion 145.  
 zoas 255.  
  
 ædelsten 222, 251, 266, 279.  
 Ældre Edda 68.  
  
 ørken 121, 162, 205, 236, 258, 268-  
 269